

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
РІВНЕНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ГУМАНІТАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФІЛОЛОГІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ
КАФЕДРА РОМАНО-ГЕРМАНСЬКОЇ ФІЛОЛОГІЇ

ПРОБЛЕМИ ЛІНГВІСТИЧНОЇ СЕМАНТИКИ

VII МІЖНАРОДНА НАУКОВО-ПРАКТИЧНА
ІНТЕРНЕТ-КОНФЕРЕНЦІЯ

18 листопада 2022 року

РІВНЕНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ГУМАНІТАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
РІВНЕ 2022

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
РІВНЕНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ГУМАНІТАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФІЛОЛОГІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ
КАФЕДРА РОМАНО-ГЕРМАНСЬКОЇ ФІЛОЛОГІЇ

ПРОБЛЕМИ ЛІНГВІСТИЧНОЇ СЕМАНТИКИ

VII МІЖНАРОДНА НАУКОВО-ПРАКТИЧНА
ІНТЕРНЕТ-КОНФЕРЕНЦІЯ

18 листопада 2022 року

РІВНЕНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ГУМАНІТАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
РІВНЕ 2022

УДК 81'37

П 78

Проблеми лінгвістичної семантики: VII Міжнародна науково-практична інтернет-конференція (18 листопада 2022 року).

П 78 Збірник матеріалів. Рівне: РДГУ, 2022. 122 с.

The Problems of Linguistic Semantics: The 7th International Scientific and Practical Internet Conference (November 18, 2022). The Collection of Conference Proceedings. Rivne: RSUH, 2022. 122 p.

У збірнику матеріалів VII Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції «Проблеми лінгвістичної семантики» розглянуто низку питань, що стосуються актуальних проблем лінгвістичної семантики: когнітивної та культурної семантики, зіставної семантики, фонетичної, лексичної та граматичної семантики, семантики і прагматики мовних одиниць, семантики тексту і дискурсу, семантики і перекладу.

The Collection of Conference Proceedings «The Problems of Linguistic Semantics» focuses on the topical issues of Linguistic Semantics: Cognitive and Cultural Semantics, Contrastive Semantics, Phonetic, Lexical and Grammatical Semantics, Semantics and Pragmatics of Linguistic Items, Semantics of Text and Discourse, Semantics and Translation.

УДК 81'37

Редакційна колегія:

Головний редактор – **Деменчук О.В.**, д-р філол. наук, професор.

Відповідальний редактор – **Кучма Т.В.**, канд. філол. наук, доцент.

Члени редакційної колегії:

Павлова О.І., канд. філол. наук, професор; **Аладько Д.О.**, канд. філол.

наук, доцент; **Калініченко М.М.**, канд. філол. наук, доцент;

Константинова О.В., канд. філол. наук, доцент; **Орел І.І.**, канд. філол.

наук, доцент; **Павловська Л.О.**, канд. філол. наук, доцент; **Тарасюк Н.Ю.**,

канд. філол. наук, доцент; **Чеберяк А.М.**, канд. філол. наук, доцент;

Станіславчук Н.І., викладач

Рекомендовано до друку Вченою радою

Рівненського державного гуманітарного університету

(протокол № 10 від 27.10.2022 р.)

©Автори публікацій, 2022

©Рівненський державний гуманітарний університет, 2022

ЗМІСТ

**АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ЛІНГВІСТИЧНОЇ СЕМАНТИКИ:
ТЕОРЕТИЧНІ ТА ПРАКТИЧНІ АСПЕКТИ**

АРХАНГЕЛЬСЬКА А.М.	СТИМУЛИ Й ЧИННИКИ ОНОВЛЕННЯ СИСТЕМИ СЛОВОТВІРНИХ ФЕМІНАТИВІВ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ	6
КАПРАНОВ Я.В.	СТАТИСТИЧНЕ ВИМІРЮВАННЯ СИНОНІМІВ Й АНТОНІМІВ У БРИТАНСЬКОМУ НАЦІОНАЛЬНОМУ КОРПУСІ	9
СІРАНЧУК Н.М.	ПЕДАГОГІЧНА СТРАТЕГІЯ ФОРМУВАННЯ ЛЕКСИЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ УЧНІВ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ НА КОМУНІКАТИВНІЙ ОСНОВІ	12
ПАВЛОВА О.І.	СОЦІОЛОГІЯ У ТЕРМІНОЛОГІЧНОМУ ВИСВІТЛЕННІ (НА МАТЕРІАЛІ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ)	15
БІСОВЕЦЬКА Л.А., СУРЖУК Т.Б.	ЛІНГВОДИДАКТИЧНИЙ АНАЛІЗ ХУДОЖНЬОГО ТЕКСТУ	21

ПРОБЛЕМИ КОГНІТИВНОЇ ТА КУЛЬТУРНОЇ СЕМАНТИКИ

DEMENCHUK O.	PRINCIPAL APPROACHES TO LEXICAL SEMANTIC DERIVATION STRATEGIES	25
DEMENCHUK D.	KONCEPT CZASU WOLNEGO W UJĘCIU SOCJOLINGWISTYCZNYM	27
ТРИФОНЮК Л.Ю.	МЕНТАЛЬНЕ ПОЛЕ ПРЕДИКАТА <i>THINK</i>	30

ПРОБЛЕМИ ЗІСТАВНОЇ СЕМАНТИКИ

МІЗІН К.І.	ЗАСАДИ СТАНОВЛЕННЯ ЗІСТАВНОЇ ЛІНГВОКУЛЬТУРОЛОГІЇ	37
АЛАДЬКО Д.О., АЛАДЬКО О.Д.	ГЕНДЕРНА СТЕРЕОТИПІЗАЦІЯ У ФРАЗЕОЛОГІЇ	41
ПАВЛОВСЬКА Л.О.	СЕМАНТИЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ВЕРБАЛЬНИХ ФОРМУЛ ПОБАЖАНЬ У ПРАГМАТИЧНОМУ АСПЕКТІ НА МАТЕРІАЛІ РІЗНОСТРУКТУРНИХ МОВ	44
КІНАЩУК А.В.	ЕТИМОЛОГІЧНИЙ АНАЛІЗ ІРРАЦІОНАЛЬНИХ ДІЄСЛІВ (НА МАТЕРІАЛІ УКРАЇНСЬКОЇ, АНГЛІЙСЬКОЇ ТА НІМЕЦЬКОЇ МОВ)	47

VII Міжнародна науково-практична інтернет-конференція
«ПРОБЛЕМИ ЛІНГВІСТИЧНОЇ СЕМАНТИКИ»

ФЕДОРОВ І.Б.	ВЕРБАЛІЗАЦІЯ КОНЦЕПТУ <i>АРТЕФАКТНИЙ ПРОСТІР ЛЮДИНИ</i> У ФРАЗЕОЛОГІЗМАХ АНГЛІЙСЬКОЇ ТА УКРАЇНСЬКОЇ МОВ	50
ХОМУТОВСЬКА І.С.	ФРАЗЕОЛОГІЗМИ З НАЗВАМИ ТВАРИН В АНГЛІЙСЬКІЙ ТА УКРАЇНСЬКІЙ МОВАХ	52

ФОНЕТИЧНА, ЛЕКСИЧНА І ГРАМАТИЧНА СЕМАНТИКА

ЛЕМІШ Н.Є.	СИНКРЕТИЧНІСТЬ ЛЕКСИЧНОГО І ГРАМАТИЧНОГО ЗНАЧЕННЯ АНГЛІЙСЬКОГО СПОЛУЧНИКА 'AND'	55
ОРЕЛ І.І.	ФОРМУВАННЯ ОЦІНКИ У КОНОТАТИВНІЙ СТРУКТУРІ НІМЕЦЬКИХ ФРАЗЕОЛОГІЗМІВ	58
ТАРАСЮК Н.Ю.	КАТЕГОРІЯ АКТИВНОСТІ/ПАСИВНОСТІ ЯК ВИЯВ ДЕРИВАЦІЙНОЇ ТА СЛОВОТВІРНОЇ ФУНКЦІЇ МОРФЕМ	61
ГЕДЗЕРУК О.В.	ФРАЗЕОЛОГІЗМИ ІЗ СОМАТИЧНОЮ ЛЕКСИКОЮ В АНГЛІЙСЬКІЙ МОВІ	64
ІЛЬЧУК Л.С.	СТЕРЕОТИПНЕ УЯВЛЕННЯ ПРО НЕГАТИВНІ РИСИ ХАРАКТЕРУ ЖІНКИ У ФРАЗЕОЛОГІЗМАХ АНГЛІЙСЬКОМОВНОГО ТА УКРАЇНСЬКОМОВНОГО СУСПІЛЬСТВА	67

СЕМАНТИКА І ПРАГМАТИКА МОВНИХ ОДИНИЦЬ

КОНДРАТЮК Н.В.	ЕПОНІМИ ЯК СКЛАДОВА ЧАСТИНА СИСТЕМИ ТЕРМІНОТВОРЕННЯ В АНГЛІЙСЬКІЙ МОВІ	70
ВАКУЛІЧ А.І.	РОЛЬ І МІСЦЕ ФРАНЦУЗЬКИХ ЗАПОЗИЧЕНЬ У СУЧАСНІЙ АНГЛІЙСЬКІЙ МОВІ	75
СЕРГІЙЧУК Н.Ю.	ОСНОВНІ СПОСОБИ ТЕРМІНОТВОРЕННЯ В АНГЛІЙСЬКІЙ ГЕОГРАФІЧНІЙ ТЕРМІНОЛОГІЇ	78
СИВОРИГ Н.В.	РОЛЬ І МІСЦЕ НІМЕЦЬКИХ ЗАПОЗИЧЕНЬ У СУЧАСНІЙ АНГЛІЙСЬКІЙ МОВІ	81

СЕМАНТИКА ТЕКСТУ І ДИСКУРСУ

ШУЛЬЖУК Н.В.	ВЗАЄМОДІЯ ФОРМАЛЬНО-СИНТАКСИЧНОЇ, СЕМАНТИЧНОЇ ТА КОМУНІКАТИВНОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ ДІАЛОГІЧНОЇ РЕПЛІКИ	85
ЗАЛУЖНА О.О., РОЛЛЕР А.Ю.	ДО РОЗМЕЖУВАННЯ ПОНЯТЬ ІДІОСТИЛЬ ТА ІДІОЛЕКТ	91
КАЛІНІЧЕНКО М.М.	ДИКУНСЬКІ СЕНСАЦІЇ ДЖОНА НІЛА В АМЕРИКАНСЬКІЙ ЛІТЕРАТУРІ ХІХ СТОРІЧЧЯ	94
КОНСТАНТИНОВА О.В.	ЛЕКСИЧНІ Й СИНТАКСИЧНІ ЗАСОБИ ЕКСПРЕСІЇ В ТЕКСТАХ НОВИН CNN ПРО УКРАЇНУ	98

ЧЕБЕРЯК А.М.	СОЦІАЛЬНА, КОМУНІКАТИВНА, МОВЛЕННЄВА РОЛІ: СПІВВІДНОШЕННЯ ПОНЯТЬ	100
ЮРКОВСЬКА М.М.	ДО ПИТАННЯ ЛІНГВО-СТИЛІСТИЧНИХ ЗАСОБІВ ТА ПРИЙОМІВ КОМІЧНОГО НА СИНТАКСИЧНОМУ РІВНІ В НЕГОМОГЕННИХ ТЕКСТАХ	104
ЖАЛКО Д.Д.	СЕМАНТИКА ІНТЕРТЕКСТУАЛЬНИХ МАРКЕРІВ У ХУДОЖНІХ ТЕКСТАХ	107
ЧЕРНЯК К.О.	ДОСЛІДЖЕННЯ ПОНЯТТЯ «ДИСКУРС»	109

СЕМАНТИКА І ПЕРЕКЛАД

КУЧМА Т.В.	ДЕФОРМАЦІЯ АНТРОПОНІМІВ ЯК ЗАСІБ СТВОРЕННЯ КОМІЧНОГО ЕФЕКТУ ТА ЇХ ПЕРЕКЛАД УКРАЇНСЬКОЮ МОВОЮ	112
МОКРА Т.А.	ФЕНОМЕН ЛАКУНАРНОСТІ В КОНТЕКСТІ ІНСТРУМЕНТАЛЬНИХ ДІЄСЛІВ (НА МАТЕРІАЛІ АНГЛІЙСЬКОЇ ТА УКРАЇНСЬКОЇ МОВ)	116
КОЛОМІЄЦЬ Н.М.	ПРАГМАТИЧНИЙ АСПЕКТ ПЕРЕКЛАДУ ЛЕКСИЧНИХ ОДИНИЦЬ В АНГЛІЙСЬКОМОВНИХ МАТЕРІАЛАХ МАРКЕТИНГОВОЇ КОМУНІКАЦІЇ УКРАЇНСЬКОЮ МОВОЮ	119

тенденції розвитку мови, говорити про співвідношення внутрішньомовних і позамовних факторів у певні періоди розвитку мови.

Список використаних джерел:

- Дуля, В.Ю. (2015). Вплив французьких запозичень на формування та розвиток сучасної англійської мови. *Сучасні філологічні дослідження та навчання іноземної мови в контексті міжкультурної комунікації*. Миколаїв: МНУ імені В.О. Сухомлинського.
- Леперт, О.А., Лагута, Г.І., & Шарамко С.В. (2018). Французькі запозичення в англійській мові. *Освіта, наука та виробництво: розвиток і перспективи*. Суми: Сумський державний університет.
- Мельник, Є.Ю., & Верховцова О.М. (2017). Місце та роль запозичень з англійської мови у сучасній французькій мові. *Україна і світ: перспективи та стратегії розвитку*. Київ.
- Шушаєва, С.Л., & Шиманович, Г.М. (2019). Значення запозичень з французької мови в процесі збагачення лексичної системи сучасної англійської мови. *Культура народів Причорномор'я*. Сімферополь.

УДК 811.111'373

Сергійчук Н.Ю., студентка
Рівненський державний гуманітарний університет
(Рівне, Україна)

ОСНОВНІ СПОСОБИ ТЕРМІНОТВОРЕННЯ В АНГЛІЙСЬКІЙ ГЕОГРАФІЧНІЙ ТЕРМІНОЛОГІЇ

В останні десятиліття різко зріс інтерес лінгвістів та фахівців різних галузей науки та техніки до проблем галузевих терміносистем, що пояснюється зростаючим потоком наукової та технічної інформації, процесами інтеграції наук, посиленням процесів термінологічної творчості. Останній фактор особливо важливий для англомовної географічної термінології.

Термін (включаючи науково-технічні терміни та терміни організаційно-розпорядчої документації) – це одиниця будь-якої конкретної природної або штучної мови (слово, словосполучення, аббревіатура, символ, поєднання слова та букв-символів, поєднання слів та цифр-символів), яка має в результаті стихійно сформованої або особливої колективної домовленості, спеціальне термінологічне значення, яке може бути виражене або в словесній формі, або в тому чи іншому формалізованому вигляді і досить точно повно відображає

основні, суттєві на сучасному рівні розвитку науки і техніки ознаки відповідного поняття.

Термін – це слово чи підрядне словосполучення, яке має спеціальне значення, виражає і формує професійне поняття і застосовується в процесі пізнання і засвоєння наукових і професійно-технічних об'єктів і відношень між ними (Павлова, 2011, с. 197).

Під географічним терміном ми розуміємо слово чи словосполучення, що репрезентує поняття географічної сфери, є відтворюваним, має значення, зафіксоване в словнику географічних термінів.

Проведене дослідження показало, що основними способами словотворення в англійській географічній терміносистемі є такі: 1) використання кореневих слів загальноживаної мови в переносному значенні або утворення їх способом конверсії; 2) афіксальний спосіб терміноутворення; 3) слово- та основоскладання; 4) утворення стійких словосполучень.

Прикладами географічних корневих термінів у нашому мовному матеріалі є терміни: *clench* (ущелина), *key* (мілина), *ait* (острівець серед річки), *hope* (ущелина), *den* (глибока лощина).

Також серед корневих термінів виділяємо такі, які утворені за допомогою конверсії. Під конверсією ми розуміємо безафіксальний тип переходу слова з однієї частини мови в іншу. Прикладами конверсії у нашому мовному матеріалі можуть бути: Adj. > N : *flat* (рівний – рівнина), V > N : *slide* (ковзати – зсув) та ін.

Як показали спостереження, суфіксальний спосіб словотворення найчастіше вживається серед географічних термінів, представленими іменниками: *harvest* (урожай), *border* (кордон), *pollution* (забруднення), *migration* (міграція). Найчастіше у нашому мовному матеріалі вживаються суфікси: *-tion*, *-ure*, *-age*, *-ment*, *-ics* для утворення термінів-іменників.

Префіксальний спосіб утворення англійських географічних термінів також є дуже частотним, наприклад: *discharge* (витрата води), *foredeep* (передовий прогин), *foreshore* (передній берег), *incrop* (приховані відкладання порід), *inface* (передній схил куести), *interflow* (потік всередину), *multicell* (багатокамерний), *subsoil* (субгрунт).

Такі префікси, як *anti-*, *inter-*, *sub-*, *super-*, *micro-*, *mono-*, *neo-* належать до інтернаціональних і застосовуються в утворенні географічних термінів-інтернаціоналізмів: *anticline* (антикліналь), *antidune* (антидюна), *interfluve* (інтерфлюв, земля між двома сусідніми річками), *microclimate* (мікроклімат), *microflora* (мікрофлора),

monoculture (монокультура), *neotectonics* (неотектоніка), *supergene* (супергенний), *subduction* (субдукція).

Найпродуктивнішим із способів афіксального словотворення у нашому мовному матеріалі є афіксально-суфіксальний спосіб, наприклад: *afforestation* (заліснення), *deregulation* (дерегулювання), *desalination* (опріснення), *inclosure* (відгороджування земель), *dissection* (розсічення долини річковою ерозією), *monoglacial* (монольодовиковий), *multinational* (багатонаціональний), *environment* (навколишнє середовище), *supraglacial* (надльодовиковий), *transshipment* (перевантаження).

Ще одним із способів термінотворення в англійській географічній термінології є слово- та основоскладання. Результат цього процесу – композити або складні слова. Згідно визначення О. Селіванової, складні слова (які також називаються композитами) – номінативні одиниці, які є цілісно оформленими графічно і лексико-граматично, мають дві чи більше ономазіологічні ознаки (у словотворі – твірні основи чи корені) (Селіванова, 2006, с. 228).

Ми виділили 6 структурних моделей географічних складних термінів:

- 1) *N + N*: *ebb-tide* (відплив), *landmark* (земельна позначка);
- 2) *Adj. + N*: *high-water* (приплив), *highland* (височина);
- 3) *Adv + N*: *outfield* (зовнішнє поле), *outport* (аванпорт);
- 4) *V + Adv*: *layout* (план вулиць міста);
- 5) *V + V*: *freeze-thaw* (вивітрювання гірських порід, що відбувається чергуванням заморожування і відтанення);
- 6) *V + Adv + N*: *filter-down-process* (процес відфільтрування).

Найбільш уживанішою моделлю утворення географічних термінів-композитів є модель *N+N*, за допомогою якої утворюється більшість термінів такої тематики. Другою за частотою є модель *Adj.+N*, в результаті якої лексема стає іменником, адже композити найчастіше набувають морфологічних ознак другого компонента.

Ще один спосіб термінотворення в англійській географічній термінології – це утворення стійких термінологічних словосполучень. У нашому мовному матеріалі таких термінів доволі багато, причому не тільки двокомпонентних, але й трьохкомпонентних і чотирьохкомпонентних, наприклад: *ecological balance* (екологічний баланс), *ecological climatology* (екологічна кліматологія), *economic enclave* (економічний анклав), *ice fog* (льодовий туман), *ice shelf* (льодовий шельф), *rafted ice* (нашарований лід), *raised beach* (піднятий пляж), *saturated air* (насичене повітря), *ice-pushed ridges* (гребні,

зіштовхнуті льодом), *industrial complex analysis* (аналіз промислового комплексу), *land locked state* (державна, що не має доступу до моря), *saturated zone overland flow* (зона насиченого поверхневого потоку).

Проведене дослідження дає змогу зробити висновок, що найпродуктивнішим способом термінотворення в англійській географічній термінології є спосіб утворення стійких словосполучень.

Список використаних джерел:

- Павлова, О.І. (2011). *Основи термінознавства*. Рівне: Волинські обереги.
Селіванова, О.О. (2006). *Сучасна лінгвістика: термінологічна енциклопедія*.
Полтава: Довкілля-К.

УДК 811.111'373

Сиворіг Н.В., студентка
Рівненський державний гуманітарний університет
(Рівне, Україна)

РОЛЬ І МІСЦЕ НІМЕЦЬКИХ ЗАПОЗИЧЕНЬ У СУЧАСНІЙ АНГЛІЙСЬКІЙ МОВІ

Запозичення в різних мовах по-різному впливають на збагачення їхнього словникового складу. У деяких мовах вони не справили такого впливу, котрий міг би істотно позначитися на словниковому складі мови. В інших мовах запозичення у різні історичні епохи мали настільки значний вплив на словниковий склад мов, що навіть службові слова, як, наприклад, займенники, прийменники, запозичені з інших мов, витискали споконвічні службові слова.

Актуальність дослідження полягає у зростаючому інтересі науковців до досліджень особливостей запозичених слів і фраз в сучасній англійській мові.

Мета статті полягає у комплексному описі германізмів у корпусі сучасної англійської мови у лінгво-теоретичному аспекті.

Досягнення мети передбачає вирішення кількох завдань:

- 1) розкрити зміст поняття «запозичення» з погляду сучасної лінгвістики;
- 2) виявити основні причини запозичення англійською мовою;
- 3) виявити основні етапи запозичення німецьких слів англійською мовою;
- 4) скласти функціонально-семантичну класифікацію німецьких запозичень у сучасній англійській мові.